

М. В. Канюченко, студентка

Науковий керівник: **В. Д. Кубік**, ст. викладач кафедри бухгалтерського обліку та аудиту
Одеський національний економічний університет, м. Одеса, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ОПОДАТКУВАННЯ ТА ОБЛІКУ ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Ключові слова: експортно-імпортні операції, зовнішньоекономічна діяльність, податок на додану вартість, об'єкт оподаткування ПДВ.

У сучасних умовах ринкової економіки постійно зростає роль зовнішньоекономічної діяльності як важливої та невід'ємної сфери господарської діяльності підприємств та всіх учасників ринкових відносин. Вона відіграє значну роль у підвищенні економічного добробуту держави й поліпшення рівня життя населення. Незважаючи на великий науковий внесок у сфері зовнішньоекономічної діяльності, проблеми оподаткування експортно-імпортних операцій на сьогодні потребують додаткового дослідження.

Питання, пов'язані із дослідженням теоретичних основ ПДВ, завжди були в центрі уваги науковців. Проблеми державного регулювання непрямих податків в Україні сьогодні активно досліджуються вченими. Значний внесок у дослідження проблем обліку податку на додану вартість зробили: Л. І. Бабій, Р. Ю. Герасимов, І. О. Лукашова, О. С. Прокопишин [1], О. Амоша, В. Буряковський, В. Волканов, Д. Дяковський, Н. Ущипівська та інші.

Під зовнішньоекономічною діяльністю розуміється господарська діяльність суб'єктів України та іноземних суб'єктів, побудована на відносинах між ними, що має місце як на території України, так і за її межами [2]. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» є основним законодавчим актом, який регулює правові засади здійснення зовнішньоекономічної діяльності вітчизняними суб'єктами господарювання [3].

Експорт та імпорт є одними з найпоширеніших видів зовнішньоекономічної діяльності, які здійснюють підприємці на Україні. Насамперед зазначимо те, що експортні операції передбачають продаж і вивезення товарів за кордон для передачі їх у власність іноземному контрагенту. А імпортними операціями є закупівля і ввезення іноземних товарів для реалізації їх на внутрішньому ринку країни-імпортера або виробничого споживання підприємством-імпортером. При оподаткуванні ПДВ ці операції мають свої особливості.

Господарські операції з ввезення товарів на митну територію України є об'єктом оподаткування ПДВ. При цьому не має значення платником чи неплатником ПДВ є особа, що ввозить товари. При ввезенні товарів податкові зобов'язання з ПДВ виникають уже на дату подання митної декларації для митного оформлення (п. 187.8 ПКУ) [4]. А сплатити «імпортний» ПДВ необхідно в день подання митної декларації або до дня подання митної декларації. Це правило застосовується й у випадку імпорту товару при оформленні тимчасової митної декларації, оскільки при поданні тимчасової митної декларації ПДВ сплачується в загальному порядку й в повному обсязі.

У випадку отримання товару безоплатно від нерезидента суб'єкт господарювання, що здійснює ввезення такого товару, повинен сплатити «ввізний» ПДВ. При цьому також не має значення платником чи не платником ПДВ ввозиться безоплатний товар. Проте важливо, щоб обсяги товарів, які ввозяться на митну територію України, підпадали під оподаткування. При цьому обсяг імпортних товарів вважається оподатковуваним у тому випадку, коли митна вартість декларованих товарів становить більше ніж 150 євро (підп. 196.1.16 ПКУ) [4].

Якщо митна вартість безоплатно отриманого товару менше або дорівнює 150 євро, то така операція не оподатковується ні митним збором, ні ПДВ. У такому разі митну декларацію не потрібно оформлювати. Є товари, які при ввезенні на митну територію України звільняються від оподаткування ПДВ унаслідок пільг, які передбачені ст. 197 ПКУ. Також поширюються пільги на безкоштовне ввезення товарів.

При виконанні операцій з експорту база оподаткування операцій із постачання товарів не може бути нижчою мінімальної планки (нижче ціни придбання таких товарів, або звичайних

цін у випадку самостійного виготовлення). Причому базу оподаткування перераховують у гривні за курсом НБУ, що діяв на 0 годин з дня оформлення митної декларації [4].

Операції з вивезення товарів оподатковуються ПДВ за нульовою ставкою. При цьому необхідно оформити митну декларацію на вивезення товарів за межі митної території України, яка складена згідно з вимогами митного законодавства.

Оподаткування послуг ПДВ у зовнішньоекономічній діяльності має також свої особливості. Основний принцип полягає в тому, що ПДВ обкладаються лише ті послуги, місце постачання яких визначено на митній території України. Відповідно ті послуги, місце постачання яких перебували за межами митної території України, не є об'єктом оподаткування ПДВ. А отже, не стоятиме питання для таких послуг ані про дату податкових зобов'язань, ані про податкову накладну, ані про інші питання, пов'язані з оподатковуваними операціями ПДВ [1, с. 72-73].

У свою чергу, питання про місце постачання послуг у відносинах з нерезидентами є вирішальним для обліку ПДВ, яке визначають за винятковими правилами ст. 186 ПКУ.

При експорті послуг платниками податків на митну територію України базою оподаткування в загальному порядку є договірна (контрактна) вартість таких послуг з урахуванням дотримання мінімальної планки (п. 188.1 ПКУ) [4].

Дата податкових зобов'язань для оподатковуваних послуг ПДВ, що надаються суб'єктами України нерезидентам, устанавлюється за правилом першої події. Іншими словами, податкові зобов'язання з ПДВ для таких послуг виникають:

- на дату отримання коштів від іноземного суб'єкта за оплату послуг;
- на дату оформлення документа, який підтверджує безсумнівне надання послуг нерезиденту [4].

За загальним правилом операції з постачання послуг нерезиденту за межами митної території України обкладаються нульовою ставкою ПДВ. Якщо експорт послуг відбувається на митній території України, то податкові зобов'язання з ПДВ нараховують за ставкою 20 %.

Таким чином, проаналізовані особливості проблемних питань оподаткування експортно-імпортних операцій податком на додану вартість у зовнішньоекономічній діяльності дадуть змогу уникати проблем у податкових розрахунках, посилити контроль за оформленням первинних документів, забезпечити вірогідність і правдивість інформації в податковій звітності з ПДВ.

Список використаних джерел: 1. Прокопишин О. С. Податок на додану вартість: особливості оподаткування та обліку в експортно-імпортних операціях. *Економічні науки*. 2014. № 4, Т. 1. С. 72-75. 2. Господарський кодекс України від 01.10.2018 р. № 436-IV. URL: від 16.04.1991 р. <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>. 3. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України № 959-ХІІ (зі змінами та доповненнями). URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12>. 4. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 р. № 2755-VI (зі змінами та доповненнями). URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

УДК 657

Ю. П. Ковальчук

Науковий керівник: **Л. В. Овод**, канд. екон. наук, доцент кафедри обліку, аудиту та оподаткування

Хмельницький національний університет, м. Хмельницький, Україна

УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ВИДАТКІВ ВИКОНАВЧИХ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Ключові слова: бюджетна установа, державний сектор економіки, виконавчі органи місцевих рад, бухгалтерський облік, видатки.

Децентралізація влади в Україні спричинила надання фінансової самостійності органам місцевої влади, передачу на місця повноважень і зобов'язань у фінансовій сфері, тобто фінансових ресурсів і відповідальності за їх використання між центральним і локальним рівнями управління, що дає змогу органам управління на місцях отримувати автономію щодо фінансування і забезпечення населення суспільними благами [5].